

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek, 1908. július 24.

155. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
 Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.
 Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
 Susák Uszkóka utca 54. II. emelet.
 Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 24 kor. Negyedévre . . . . . 6 kor.
 Félévre . . . . . 12 kor. Egy óra . . . . . 2 kor.
 Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
 a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
 Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Nagyuri passzió.

Tegnap délután botrány történt Fiumében az Ungaro-Croata egyik hajóján. A botrány hőse előkelő ember: titkos tanácsos és állásánál fogva magyar zászlós ur.

A botrány nem volt olyan nagyon szenzációs izü, mert a misera plebs — a kormányzó szemében a közönség még elég jól viselte magát s haragjának csak nagyon mérsékelt módon adott kifejezést.

A Fiuméből délután 6 órakor induló szalonhajón történt a megbotránkoztató eset. A hajó zsufolásig megtelt utasokkal, akik a szomszédos osztrák üdülőhelyre tartottak. A hajón többnyire fiumei olaszok és magyarok voltak; üdülő idegen kevés akadt az utasok között.

Mikor a hajó 6 órakor nem mozdult el a helyéről, mindenki azt hitte, hogy siet az órája. De csudálatos, hogy az órák mind egyformán és pontosan jártak.

— Hát mi történhetett?

A parancsnoki hidon egy hajóstársaság előkelő igazgatójának a felesége állott s oda sietett fel a kormányzó titkárra is, kiadva a rendeletet, hogy a hajó várjon a kormányzóra s ne induljon el pontban 6 órakor, amint azt a menetrend előírja.

A parancsnok átvette a parancsot s nem is mozdította el a hajót helyéből. Az eljárása menthető is. Mert hogy ha ő most elmozdul a parttól, őt mozdítják el a kormányzó és parancsnoki állásától.

A közönség két-három percig nyugodtan várakozott de azután annál nagyobb volt a türelmetlensége. S egyszerre nagy zsvajv támadt a hajón.

Burattino — kiabálják az olaszok, ami magyarul pojácát jelent.

Ez a díszes cím a kormányzót, a magyar zászlós urat és v. b. t. tanácsost illette s ami utána következett, azt lehetetlen reprodukálni.

Ime a szeretet megnyilatkozása. Az utca, az imádott közönség annyira szereti, hogy nem tudjuk, hogy hová a pokolba kívánja. S az is a végtelen szeretetről tanuskodik, hogy annyira lékicsinylően beszéltek róla. A tegnapi hajóbotrány nyílt tüntetés volt a kormányzó ellen, amelyből gondolkodni tudó ember mindent megérthet. A tegnapi eset megszólaltatta a fiumei közönség számos tagját s mennél tovább állt a hajó a kormányzóra várakozva, annál őszintébb módon nyilatkozott meg a közönség el-lenszenve.

Az eset fölött nem térhetünk napirendre, mert egész sereg felszólítást kaptunk olvasóink köréből, hogy tegyük szavá ezt a megbotránkoztató esetet.

Egyik olvasónk piáne megbocsáthatatlannak tartja a kormányzó bűnét, mert abból nem képes egyebet, mint nagyzásí hóbortot konsta-

tálni. És helyesen nevezi annak. Mert valóság-gal abszurdum hogy valaki, mert a végzet kormányzói polcra emelte, éreztetni akarja fő-lényét másokkal szemben.

Az a hajóvárattás, ha jobban megfontol-juk, nem csupán azt jelenti, hogy a hajó tizen-hét percig várt a kormányzóra s aggodalmat keltett Abbaziában, ahol az ismerősök és roko-nok várták a hajón érkezőket, hanem azt is, hogy a kormányzó meg akarta mutatni, hogy a közönség miatta várhat.

Hogy a dolog vége az volt, hogy a kor-mányzó el sem jött a hajóra, mellékes körül-mény.

Ha a közönség türelmetlensége nem éri el a tetőpontját, fél hétig is megváratták volna. Így azonban a kormányzót az a szerencse érte, hogy csak másoktól hallhatja, miképpen nyilatkozott meg a közönség őszintesége vele szemben.

Ha akkor feljön a hajóra, nem tudjuk, nem-e lett volna olyan „ünnepeletetésben“ része, mint Rauch báró bannak, amikor a minap a tengermelléken járt.

A mi szeretett kormányzónk még sokat tanulhatna az „Umgang mit Menschen“-ből. A tapintatosság és jóakarát mindenkivel szemben nála ismeretlen dolog. Ehhez csak a Száparyak értettek, akik nem röstelték azt sem, hogy szó-ba álljanak az utolsó fakínóval és sokkal udva-riasabban beszéltek vele, mint ma Zanella a kormányzóval.

A kormányzó úgy látszik a képviselőtől vesz órákat a nagyképüsködésből és nem csoda, hogy idővel rá fog ragadni abból a tulajdon-ságból, amit önteltségnek nevezünk, s ami a különféle fogyatékoságokban szenvedő „ba-rátjának“ még az arcából is kéri.

A magyar zászlósúr ma a legnépszerűt-lenebb ember Fiumében s ha ma bármelyik szerény állású tisztviselője végig megy az ut-cán, több köszöntés jut neki. A tegnapihoz ha-sonló esetek pedig még csak jobban váltják ki a polgárság haragját, s előbb-utóbb Nákó Sán-dor gróf azon veszi magát észre, hogy egyedül fog állni s nem akad egyetlen jó embere — a lakájain kívül.

A népszerűtlenség nem mindig az egyéni-ségből, hanem sokszor az ember tetteiből fakad.

Nem akarjuk azt mondani, hogy Nákó Sándor gróf egyénisége miatt oly népszerűtlen. Sőt, határozottan állíthatjuk, hogy tisztán csak a tetteiben rejlik ez. Hiszen ő is emlékeztetik, hogy a magyarság milyen jóindulattal, mond-hatni szeretettel fogadta Fiuméba jövetelét. Azt hitte, hogy végre olyan kormányzót kap, aki törődni fog vele.

De annál keservesebben csalódott. A kor-

mányzó rövid szereplés után cserbenhagyta s egy béke révén határozott ellenségévé vált s annak a békének az árán ma is ellensége min-den Fiumében élő magyarnak.

A tegnapi esetből azt a tanulságot szűr-heti le Nákó Sándor gróf, hogy Fiumében csak úgy lehet maradása, ha mindenkor azt az utat keresi, amely közelebb hozza az emberekhez. Ha azon a mesgyén halad, amelyen most jár, csak megsebzí magát s közöttünk nem akad senki, aki szánakoznék rajta.

A pozsony-fiumei színház államosítása.

— A kultuszminiszter nem tud róla. —

A fővárosi sajtót ismét bejárta az a hír, hogy a pozsony-fiumei színházat államosítani fogják.

Azt is tudták már, hogy Mader Rezső, a budapesti Népszínház eddigi bérlője lesz az új igazgató, Balla Kálmán a jelenlegi direktor pedig végkielégítést kap, vagy a miskolci szini kerületet.

Nekünk első percre valótlannak látszott a hír. Tavaly, ez idő tájt, új ciklus előtt állott színházunk. Balla Kálmán csak a lefolyó évad-ra volt színházigazgatóvá választva, az idei ősz-szel kezdődő 1908—1911. évi szezonokra még nem volt eldöntve a gyar színházunk sorsa.

Akkor tehát sokkal valószínűbbek voltak azok a hírek, melyek színházunknak a kolozsvári színház mintájára való államosításáról el-terjedtek.

Pedig akkor is pusztá híresztelés volt az egész. Annyira alaptalan híresztelés, hogy még a pozsony-fiumei magyar színház-igazgató szubven-ciójának emeléséről sem volt szó.

Az új ciklusban semmi változás nem állt be városunk magyar színházában. A vallás és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta Pozsony városának az újabb 3 évre színházigazgatóvá meg-választott Balla Kálmánnal való szerződését, a mi már magában véve is amellett szól, hogy az államosítás eszméje eddig határozott alak-ban fel nem merült.

Ha igen, egy bizonyára még tavaly meg-történtek volna a kellő lépések, midőn színházunk jövője még eldöntetlen volt.

Annál nagyobb meglepetést keltett a bu-dapesti lapok jelentése, mely egy közös forrás alapján szólott: „Színházi és művészeti körök-ben napok óta beszélnek, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a po-zsonyi városi színháznak az állam részére való megvásárlását tervezi. Az új állami színház igazgatójává Mader Rezsőt, a Népszínház-Vig-opera volt igazgatóját szemelték ki, aki a terv megvalósulása esetén magával vinné a Népszínház-Vigopera negyvenkéttagú zenekarát, akik igényeit ez ideig sem elégitették ki. Hír szerint a jelenlegi igazgatót, Balla Kálmánt vagy végkielégítésben részesítik, vagy a mis-kolci kerületet kapja.“

Érdeklődtünk a dolog iránt Pozsonyban, ahol mit sem tudnak a színház államosításáról, ezért tegnap délelőtt táviratot intéztünk a bir-

tokán időző kultuszminiszterhez, amelyre a következő választ kaptuk:

Semmit sem tudok a dolgról.

Apponyi.

A képviselőház az 1907. évi költségvetés tárgyalása alkalmával tudvalevőleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe utalta a színházi ügyeket s így a legilletékesebb faktorhoz fordultunk felvilágosításért, mely felvilágosítás mindenképp hivatva van arra, hogy az államosításra vonatkozó híreszteléseket a legalaposabban megcáfolja.

Összefügg a dologgal a magyar zenei élet egyik kiválóságának tegnapi nyilatkozata is, mely még a lehetőséget is tagadja annak, hogy a Népszínház-Vigopera 42 tagú zenekara Pozsonyba kerüljön. A nyilatkozatnak bennünket érdeklő része a következő:

„A Népszínház-Vigopera ügyével kapcsolatban a napilapokban sok szó esett a népszínházi zenekar tagjainak helyzetéről s ezzel kapcsolatban egyes lapokban a legkalandosabb hírek láttak napvilágot.

Nem illetékes helyről az a hír terjedt el, hogy a Nemzeti Színház átveszi a zenekart, sőt arról is jelentek meg hírek, hogy a kormány megveszi a pozsonyi színházat, megteszi Máder igazgatónak s Máder a negyvenkét zenekari tagot mindenestől elviszi Pozsonyba, meg a hozzá tartozó *fiumei* és kaposvári kerületbe.

Ezekkel a hírekkel szemben kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy arra nézve, hogy a Nemzeti Színház átvegye a zenekart, ezideig semmiféle lépés nem történt, másrészt teljes lehetetlenség, hogy akár Máder Rezső, akár más valaki a népszínházi zenekart Pozsonyba szállítsa.

Lehetetlen dolog ez azért, mert először is Pozsonyban már ott megtelepedett elsőrendű polgári zenekar működik, amelyet nem lehet kenyéretől megfosztani, másodsor Máder Rezső zenekari szerződésére a kínos előzmények után aligha reflektál valamely zenész az országban, s végül a Népszínház zenekara, melynél kiválóbb operettzenekart a kontinens egyetlen operettszínháza sem tud felmutatni, nem tekinthető afféle postacsomagnak, amelyet csak — úgy tetszés szerint, egyik városból a másikba lehet s állítani. *Sztojanovits Jenő*, az „Országos Magyar Zenész-Szövetség” elnöke.”

Márffy Károly, Balla Kálmán színtársulatának titkára a pozsony-fiumei színészet államosításáról a következőket jelentette ki munkatársunk előtt:

„A pozsonyi színház államosításával a kormány s az intéző művészi körök régóta foglalkoznak, mint olyan tervvel, amelyik nemzeti haladásunk és művészetünk szempontjából feltétlenül messze kiható célokat szolgál. Az azonban, hogy a színház államosítása oly hirtelen aktuálisá válik, semmiesetre sincs összefüggésben a Népszínháznak a Nemzeti Színház számára való csak a közeli napokban történt adás-vételével. Mert hiszen itt nem valami személyi monumentumról vagy egy speciális művészi állás kreálásáról van szó, hanem arról, hogy nemzeti városaink folyton magyarosodó két védőbástyáját Pozsony és Fiume városokat nyerjék meg a hazai kultúra és művészet ügyének.

Természetesen szorosán érdeklő ez a bekövetkező változás Fiume művészi viszonyait is, amennyiben már csak kombinációkon alapuló hallomásaim szerint Pozsony színházának államosításával együtt járna a fiumeié is. És ez a nagy fontosságú kulturális változás szerény véleményem és óhajom szerint újra felszínre hozza egy a modern technikának mindenben megfelelő és egy igazán művészi hivatást szolgáló magyar színház felépítésének a tervét.

Mindezek az eddig csak nagyon halványan vázolt új színházi forrongások és tervezetek nagyon is a távoli jövőbe nyulnak. Hiszen a fiumei közönség is jól tudja, hogy Balla Kálmánnak, a jelenlegi pozsony-fiumei direktornak a szerződése 1911-ig szól. Az ő rezsimje alatt tehát ez a változás semmiesetre sem jöhetne létre anélkül, hogy a szépen nekiindult és új társulatának modern művészi együttműködését alapjában meg ne rendítene.”

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzóné elutazott.** Nákó Sándor gróf kormányzó neje, született *Lipthay Eszter* bárónő tegnap délután 6 órakor a gyorsvonattal Nagyszentmiklóásra utazott.

— **Személyi hír.** *Márffy Károly*, a Balla Kálmán pozsony-fiumei színtársulatának titkára több napi tartózkodásra Fiuméba érkezett.

— **Kinevezés, áthelyezés.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter *Kallós Zsigmond* felsőbb leányiskolai tanárt a VIII. fizetési osztályba léptette. Közli továbbá, hogy *Vida Sándor* főgimnáziumi tanárt Budapestre helyezték át.

— **Eljegyzés.** *Vranyczány* Lothár báró jegyet váltott *Elsdon* Mária Josefával.

— **Az Ungaro-Croata gépészei.** Az Ungaro-Croata vegyesbiróság ma tárgyalta folytatólagosan gépészeinek ügyét s úgy döntött, hogy valamint a kapitányoknál, azoknak a gépészeknek, akik családosak vagy családientartók és Fiumében vagy Szusákon laknak 400 korona drágasági pótlékot ad, a többiek pedig, nős és nőtelen gépészek, akik nem Fiumében vagy Szusákon laknak 200 korona drágasági pótlékot kapnak. Az igazgatóság kilitásba helyezte a pragmatikát is, amelyben a gépészek többi sérelmes dolga nyer majd oroszlást.

— **Panaszok a Magyar Kör-ből.** Felkérteünk az alábbi sorok közlésére:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Már nagyon sokszor olvastam b. lapja t. olvasóinak mindenféle panaszát, melyeket szíves volt „A Tengerpart”-ban közzétenni. Meg kell hagynom, hogy nemcsak egy esetben sikere volt ennek, melyet csakis Önnek köszönhetünk. Tehát ezekre való tekintettel s mivel tudom, hogy tisztelt szerkesztő uram szereti az igazságot, legyen kegyes e pár sort lapjába felvenni:

Tudniillik a Fiumei Magyar Körrel szeretnék írni. Amikor én ezelőtt pár hónappal Budapestről ideérkeztem, sajnálatom tapasztaltam, hogy jól érezheti magát itt mindentélen nemzetiség, de a magyar ember még nem. Nincs itt semmi szórakozás s ha néha egy pár cigány vagy varietista idejévedt, úgy mindenről csak élvezetről nem lehet szó. Látva, hogy itt hogyan állnak a viszonyok, mást kerestem és találtam is a Fiumei Magyar Kört, mely egyesületet tisztelt szerkesztő uram is nagyon jól ismeri. Ámbar nem nagyon felel meg ez az egyesület egy már máshol is megfordult intelligens fiatalembernek, de jobb hiányában ez is jó. Szó sincs róla, sok kedves emberre és barátára akadtam ott. És a szórakozás is megjárja, van ott tekepálya, billárd stb., ujságokban sincs hiány. De van ott valami — jobban mondva valaki — aki a kört kellemetlen helylyé teszi. S ez nem kis ur! Ez a kör-szolga Önagyméltósága! Tetszik tudni, az elmúlt napok egyikén ott szórakoztam néhány ppjtással s úgy belemélyedtem a beszélgetésbe, hogy a záróra közeledés — 11 óra — nem vettem észre. Erre a t. szolga ur felszólt és kiabált „menjenek már haza, nem várhatok én itt magukra.” Látván, hogy miféle emberrel van dolgunk, haza készültünk s mivel ez a elkészülődés még 5 vagy 10 percig tartott, — lehet, hogy volt még valami mondanivalónk, a szolga ur káromkodásba tört ki, amely becsületére vált volna egy hotobágyi csikósnak. Ebből tántni, hogy ott ki kormányoz. Ha a körtág délemben a körbe megy ujságot olvasni, akkor mindig csak az azelőtti napról talál pár lapot, mert az ujsákat felviszik a szolga kosztosai, kik — megjegyezvén — nem tisztelik meg a kört tag-ságukkal. Így áll a dolog.

Nagyon helyes a tisztelt szerkesztő ur azon megjegyzése, hogy itteni magyar véreink sokat beszélnek, de keveset csinálnak. Ha nincs színház, schajtanak „bár itt volna a színház”, ha aztán egy valamire való társulat jön, úgy a direktor deficitje nem sokkal kevesebb Budapest városánál; ha cabaret jön, az első estén zsufolva van, a következőkön aztán legyeket foghatnak a művészek.

Ha az ember egy körbe lép, úgy górombaságokat kell zsebvágnia. A körre vonatkozó részre felhívom az elnökség szíves figyelmét.

Midőn a tisztelt szerkesztő ur szíveségéért köszönetemet mondom, maradtam kitűnő tisztelettel K. F.

— **Az Atlantica gőzösei.** Brailából jelentik nekünk, hogy az Atlantica tengerhajózási társaság öt gőzöse, leszerelve vesztegel rakomány híján.

— **Lemonet Fiumében keresik.** A fiumei rendőrség értesítést kapott a párizsi rendőrségtől, hogy legközelebb több detektív érkezik ide Lemoine, a gyénántsáló keresésére, Lemoine ugyanis trieszti születésű s bizonyosra veszik, hogy Triesztben vagy Fiumében, esetleg Velencében él elrejtözve.

— **A Mária Valéria moló tárházának** villamos világítási berendezésének szállítására a m. kir. államvasutak gépészeti főosztályánál f. évi július 18-án tartott árlejtésen a Ganz-féle villamossági r.-t 21.329 korona 18 fillér, Andor és Futtaki 17.031 korona, Blau és Lukaré 15.675 kor. 03 fillér, Egyesült izzólámpa és villamossági r. 15.985 korona 75 fillér, Hirschl és tsa 17.204 korona 38 fillérrel pályáztak. Az ajánlatok döntés alatt állanak.

— **Halál tolatás közben.** Stahl György máv. kocsi rendező az elmúlt éjjel tolatás közben egy kocsi alá került, amelyek mind a két lábát elvették. Társai csak két óra múlva vették észre a szerencsétlenséget, amire a kórházba szállították, kiszivedett.

— **A kikötőből.** *Julius 23.* Érkezett: „Mária Valéria” osztrák gőzös Calcuttaból 30 bál bórrel, 5230 bál jutával és 20 tonna vegyes áruval; „Agrumaria” olasz gőzös Triesztből üresen. Indult: „Dauro” angol gőzös Londonba 320 tonna liszttel, 100 tonna cukorral, 150 tonna fával; „Árpád” magyar gőzös Marseilleba 210 tonna fával és 40 tonna vegyes áruval.

— **Fenicse színház.** Ma este Gorki Maxim „Ellenségek” című darabja kerül színi.

— **Az új raktárak.** Az államvasutak igazgatósága mintegy másfél évvel ezelőtt elhatározta, hogy a fiumei pályaudvar területén lévő régi, fabarakokat fokozatosan lebontatja s helyükbe több modern berendezésű vasbeton tárházat épített. Az első új tárház Mária Valéria molón épült. Az államvasutak a Mária Valéria molón levő ócska fabarakot lebontatva, vasbetonból épült három emeletes tárházat építtetett, amelyet augusztus végén adnak át a forgalomnak.

A fiumei osztálymérnökség vezetésével készült tárház *kétezerháromszáz* kocsiakomány áru befogadására alkalmas. A tárház modern villamos világítással és a tűzbiztonság teljes figyelembe vételével készült. Fölszerelik továbbá villamos mozgatható darukkal, is oly módon, hogy a hajó vagy kocsiakomány — a trieszti tárházak mintájára — közvetlenül beraktározható. A villamos portáldaruk ugyanis lehetővé teszik, hogy a tenger és a tárház között levő *rakodópart állandóan szabadon maradjon*. Megszűnik hát az a kellemetlen helyzet, hogy a berakodás vagy kiradás ideje alatt minden forgalom megáll, mert a közlekedésre szánt rakodó part áruhalommal van elfoglalva. A portáldaru ugyanis a falba erősített, továbbá a rakodóparton elhelyezett síneken mozog. Az árubiztonság is növekedik, mert ezental az árut azonnal a raktárba vagy a hajóba és a vasuti kocsiakba emelik és így nem marad olykor napokig a rakodóparton mindenki szabad zsákmányául.

Az új tárház teljes fölszereléssel 1,600.000 koronába kerül. A Corsia Deákon, közvetlenül az osztálymérnökség mellett épül az előbbihez hasonló rendszerű tárház, amely kétemeletes lesz s közel hétszáz kocsiakomány árut tud befogadni. Most kezdték a harmadik fabarak bontását is. Tekintve, hogy az őszi kampány már küszöbön van, amikor az áruforgalom erősen megnövekszik, az igazgatóság több barak lebontását további intézkedésig fölfüggesztette.

Tervbe vették egyik szilárd építésű tárház kibővítését is. A Piazza Zichyn levő kétemeletes falazott raktárnak ugyanis akkora a forgalma, hogy az államvasut elhatározta, hogy a raktárt harmadik emelettel toldja meg. Az építési munkát már kora ősszel megkezdik, a nélkül, hogy a raktár használatát az építés idejére fölfüggesztesse.

Az igazgatóság reméli, hogy e nagy arányú építkezésekkel, addig is míg újabb tárházakat építhetnek, csökkentheti az őszi kamány idején rendszerint megújuló forgalomkorlátozást, mert az új építkezésekkel rendkívül nagy rakodóterületet nyert.

x **A nyaralás nem minden.** Aki csak teheti a nyári melegek beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral, de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógyzóban legyen része, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Értekezés a Vilamos Gyógyászatról” című könyvben, amelyet a világhírű *Elektro vitalizer* orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körút 2. félemelet 50. sz.) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére *ingyen* és bérmentve zárt borítékban készséggel megküldi. Hozassa meg mindenki ezen érdekes könyvet.

— **A Magyar Kör Cabaret estéje.** A Fiumei Magyar Kör nagyszabású Cabaret-est rendezésére készül. A kör vezetősége felkéri mindazokat, akik szerepelni óhajtanak, hogy szándékukról értesitse. A Cabaret-est idejét még nem állapították meg.

— **Ki szeméit kiméli és egészségesen megtartani kívánja,** budapesti látogatása alkalmából el ne mulassza felkeresni a világvárosi berendezésű Ocularium szemüveg szakintézetet Budapest, IV. Kossuth Lajos utca 15. félemeleten. Az intézetben egész napon át 9—7 óráig szakorvosok megfelelő szemüveget díjtalanul rendelnek. Az Ocularium különleges szerkezetű orrcsüptetői minden orrförmára illenek. Szemüvegek és orrcsüptetők 3 koronától feljebb.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Előfizetési felhívás.

Julius I-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Távirat ◀▶ Telefon.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

ISCHL, jul. 23. Beck báró osztrák miniszterelnök ma délelőtt egy óra hosszat tartó kihallgatáson jelent meg a királynál, aki ezután Derschatta osztrák vasuti minisztert fogadta kihallgatáson.

A horvát bán nyilatkozata.

BUDAPEST, jul. 23. Rauch Pál báró horvát bán ma elutazása előtt kijelentette a hírlapíróknak, hogy a magyar kormányval a határvidék dolgában tárgyalt. Kijelentette, hogy közte és Josipovich horvát miniszter közötti differenciák nincsenek. A szerb-horvát koalícióval szerinte nem kell szóba állani, mert ők sem tehetnek többet, mint ő.

Gromon Dezső báró állapota.

BUDAPEST, jul. 23. Gromon Dezső báró nyugodtan töltötte az éjszakát. Éjfélután köhögési inger fogta el és felébredt. Hőmérsék-

lete reggel alászállt, délben emelkedett. Erőbeli állapota változatlan. Az ország minden részéből élénken érdeklődnek állapota felől.

A freibergi polgármester leányát kivégezték.

FREIBERG, jul. 23. Bayer Margitot a polgármester leányát, aki vagyonszerzés céljából vőlegényét agyonlőtte, ma reggel végezték ki. A börtönőr reggel 7 órakor költötte fel. Bayer Margit fekete ruhát öltött. Az udvaron a bíróság elnöke tudtára adta, hogy a szász király nem kegyelmezett meg neki. A lány egykedvűen azt felelte:

— Tudtam előre.

Ezután nyugodtan hajtotta le a fejét. A hóhér egy pillanat alatt végzett a bárdal s a szép leány egy pillanat alatt mult ki.

Ujabb felhőszakadás.

LIPPA, jul. 23. Az elmúlt éjjel óriási felhőszakadás volt. A Maros vize elárasztotta a községeket. A kár igen nagy mert a vihar elsöpörte az aratást.

Vasuti szerencsétlenség.

PÁRIS, jul. 23. Chaumontból érkezett jelentés szerint Chatean ville közelében két vonat összeütközött. Egy ellenőr meghalt, tizenegy utas megsebesült.

PAMPLONA, jul. 23. Carascal állomás közelében egy tehervonat kigyulladt. Az egész vonat leégett.

Bojkott a sör ellen.

KLAGENFURT, jul. 23. A munkások elhatározták, hogy bojkottot kezdenek a sör ellen, mert az árát fölemelték.

Sikkasztó főkönyvelő.

BUDAPEST, jul. 23. A büntető törvényszék vizsgáló bírója elfogadási parancsot adott ki Borsos Miksa főkönyvelő ellen, aki több kereskedőnél csekket lopott és azután beváltotta a postatakarékpénztárnál.

Telefon-számok:

Szerkesztőség 954
Kiadóhivatal 229
Nyomda 920

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

GRADO TENGERI FÜRDŐ

Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.

Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha.

Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIESZT, Piazza della Borsa 7 I.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elarusito

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

OCULÁRIUM

Budapest, IV., Kossuth-Lajos utca 15. félem.
Wien, I., Kärntnerstrasse 39.

Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt.

Szemüvegek és orrcsüptetők 3 kor-tól feljebb.

Színházi és távcsövek minden kivételben dús választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdetre 9 órakor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

letétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleink.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

T. cz.

Azon czéltól indítva hogy fiumei és susáki vevőközönségünket az eddiginél is gyorsabban és figyelmesebben kiszolgálhassuk, nem riadtunk vissza azon áldozattól sem, hogy

Fiumében Via Gisella 4. sz.

alatt külön városi raktárt szervezzünk, mely azonban továbbra is a mi vezetésünk és kezelésünk alatt marad.

A telep mátol kezd meg működését s onnan történnek majd mind a hordó mind a palacksör, valamint a jég és szénsav szállítások helybeli és susáki t. vevőink részére.

Ezen városi osztályunkat külön telefonállomással és pedig

400 szám alatt

szereztük fel és kérjük, hogy ezentul becses rendeléseit ezen városi raktárunknál szíveskedjen feladni.

Kiváló tisztelettel

Kőbányai Polgári Serfőző Részv.-Társ.

Kivitéli telep Fiumében.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Elsőrendű fehérenemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:
Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.
Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:
Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.
Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.
Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzai-
nál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.
Szobák idegeneknek. — Magasforrasú
vizvezeték — Villanyvilágítás.
— Izletes ételek és kitűnő italok. —
Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Magyar Általános Hitelbank Fiumei Fiókjá.

Központ: Budapest. **Fiókok:** Brassó, Debrecen, Győr,
Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka,
Temesvár.

Alaptőke 60 millió kor.

  Tartalékok 35 millió.

Elfogad betéteket takarékkönyvekre és folyó
számlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Leszámitol bel- és külföldi váltókat és elfogad ilye-
neket behajtásra.

Vesz és elad mindennemű értékpapírokat, külföldi
váltókat és idegen pénznemeket s előnyösen effektuál
mindennemű megbízást a bel- és külföldi tőzsdéken.

Bevált szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat.

Előleget nyújt értékpapírokra és árukra.

Elfogad értékpapírokat megőrzésre és kezelésre és
ajánlja tűzbiztos pánccsok fiókjait (safe deposit).

Kiállít hitelleveleket a bel- és külföld minden nagyobb
piacára.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.
Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hullás
ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
zelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felülső szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvizgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

Bonbonnière Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéenként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kitűnő szellőztetés.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

ABBAZIA-VOLOSCA

DENK PENZIÓ.

Legfinomabb családi otthon köz-
vetlenül a tenger partján, pormentes
zajtalan hely, üdülőknak és lábba-
dozóknak igen alkalmas. Remek ten-
geri fürdő közvetlen közelben. Kitűnő
konyha. Penzió 7 koronától feljebb.
Prospektus kívánatra.

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.